

Kola fe

INFORMACE O CHARTĚ 77

ročník jedenáctý (1988) - č.21

Dokument Charty 77 57 88 Prohlášení ke 40.výročí	str.
Všeobecné deklarace lidských práv	2
Setkání ke Dni lidských práv	4
Rezoluce z nezávislého občanského setkání ke Dni lidských práv	5
Charta 77 58 88 Setkání s francouzským prezidentem	5
Dopisy V.Havla, J.Dienstbiera a R.Battéka francouzskému prezidentovi	6
Sdělení VONS č.848 (František Lízna odsouzen)	7
849 (Zásah proti setkání na Václavském náměstí 26.11.)	7
850 (Další tr.stíhání za manifestaci 28.října)	8
851 (Tomáš Tvaroch ve vazbě)	9
852 (Věc J.Štencla vyloučena k samostatnému projednávání)	
853 (Slávek Popelka znovu ve vazbě)	10
854 (Soudní jednání o podmíněném propuštění I.Polanského)	
855 (Stanislav Pitaš propuštěn z vazby)	11
856 (Jiří Fajmon stíhán za účast na bratisl.manifestaci)	
857 (Zastavení tr.stíhání T.Hájka a J.Klementa)	11
858 (Postihy za účast na manifestaci 28.října)	11
859 (Jiří Wonka odvláčen ze soudní budovy)	11
860 (SOUHRNNÉ SDĚLENÍ VONS k 10.12.1988 - z techn.příčin zveřejníme příště)	
861 (Tomáš Tvaroch odsouzen)	12
862 (Hl.líčení v tr.věci proti Slávku Popelkovi)	12
863 (Život Waltra Kanií ohrožen)	13
Výbor na obranu P.Cibulky, D.Skály a J.Štencla	14
Výbor na obranu H.Marvanové, L.Vydry, T.Dvořáka a T.Tvarocha	14
Iniciativa sociální obrany - dokument č.1 88	15
Nezákonné represe a zásahy StB a VB	16
Bude zřízen dětský fond? (Dopis P.Pospíchala)	17
V samizdatu nově vyšlo...	17
Krátké zprávy (Hládovky za politické vězně - Jednou větou - E.Kulka v.Melantrich a spol. - Masarykova třída v Brně? - Prohlášení účastníků obrodného procesu - České děti k policejnímu zásahu 28.10. - Evropský mírový parlament - Poláci za propuštění čs.politických vězňů - DI přerušila činnost - Ch 77 zdraví Ch 88 - Solidarita z Maďarska - Setkání s G.Kaufmanem)	18

Datum posledního textu zařazeného do tohoto čísla 15.12.1988

Informace o Chartě 77 vydává nezávislá redakční skupina signatářů Charty 77

Petr Uhl, Anglická 8, 120 00 Praha 2

Informace o Chartě 77 vycházejí jednou za 14 dní. Jsou periodickou tiskovinou, nezávislou jak na státní moci, tak i na Chartě 77. Úzce spolupracují s mluvčími Charty 77 a zveřejňují v plném znění všechny dokumenty Charty 77 jakož i všechna sdělení VONS. Náklady na výrobu a distribuci jsou hrazeny z dobrovolných příspěvků z domova i z ciziny. Signatářům a aktivním stoupencům Charty 77 v Československu se Infoch poskytuje podle technických možností, a to zdarma. V případě výroby a distribuce Infochu, které jsou nezávislé na naší redakci, jsou náklady na jeden výtisk i s poštovním 10,-Kčs.

Přetiskování či jiné přebírání textů zveřejněných Infochem je možné jen s uvedením pramene. Bez uvedení pramene je možno přebírat dokumenty Charty 77, sdělení VONS, petice, otevřené dopisy, fejetony, jakož i texty, z jejichž charakteru či uvedení je zřejmé, že nebyly psány pro Infoch.

Prohlášení ke 40.výročí Všeobecné deklarace lidských práv

Před čtyřiceti roky, 10.prosince 1948, přijalo Valné shromáždění Spojených národů Všeobecnou deklaraci lidských práv jako "společný cíl pro všechny národy a všechny státy". Vycházelo z myšlenky, že "uznání vrozené důstojnosti a rovných a nezcizitelných práv všech členů lidské rodiny je základem svobody, spravedlnosti a míru ve světě". Připomnělo, že "výsledkem zneuznávání lidských práv byly barbarské činy urážející svědomí lidstva". Navázalo na boje proti fašistické "Ose" za druhé světové války, kdy "za hlavní cíl lidu bylo prohlášeno vybudování světa, ve kterém lidé budou požívat svobody projevu a přesvědčení a kde budou zbaveni strachu a nouze". Uvedlo tak deklaraci jako konkretizaci těch ustanovení Charty Spojených národů, jimiž "lid Spojených národů potvrdil znovu svou víru v základní lidská práva, v důstojnost a hodnotu lidské osobnosti a rozhodl se podporovat sociální pokrok a lepší životní podmínky ve větší svobodě".

Vedle Charty Spojených národů je Všeobecná deklarace lidských práv jedním z nejvýznamnějších dokumentů poválečného uspořádání světa právě tím, že v tomto uspořádání přiznává roli nejen faktorům státní moci, nýbrž též člověku jako jedinci, lidským bytostem všech národů a ras, kultur i společenských a státních zřízení. Mohla se tak stát oporou lidského sjednocení i nástrojem snah o překonání tendencí rozkolu a studené války, i když nepochopení této možnosti na čas vtáhlo otázku lidských práv do konfliktů uměle rozděleného světa.

Přímým navázáním na Všeobecnou deklaraci jsou mezinárodní paktů o lidských právech, připravené a projednávané na Valném shromáždění OSN v letech 1950-1956 a zde také v roce 1966 jednomyslně přijaté. Prodloužila-li studená válka projednávání paktů, přispělo postupující uvolňování k jejich přijetí, jakož i k tomu, že značný počet států, mezi nimi i Československo, paktů podepsal a ratifikoval. Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě ve svém Závěrečném aktu z Helsinek v roce 1975 vyhlásila úctu k lidským právům a základním svobodám za jeden ze základních principů politiky míru, bezpečnosti a spolupráce. Odvolávala se především na všeobecnou deklaraci a zdůrazňovala závaznost paktů o lidských právech. Také na následných jednáních i v setkání expertů k otázkám lidských práv a k humanitární problematice procesu zahájeného helsinskou konferencí jsou myšlenky a zásady všeobecné deklarace stále živé.

Všeobecná deklarace lidských práv není tedy jen nějakým historickým dokumentem, pečlivě uloženým a vystavovaným při slavnostních příležitostech. Je stále živým zdrojem, inspirujícím lidi v boji proti útlaku a nespravedlnosti, v úsilí o výstavbu, upevnování a účinné fungování právního státu, ve snahách o politický, sociální a kulturní pokrok ve svobodě, o opravdový mír a upřímnou spolupráci národů. Stále a všude má platnost její výzva, "aby každý jednotlivec a každý orgán společnosti, máje tuto deklaraci stále na mysli, snažil se vyučováním a výchovou rozšířit úctu k těmto právům a svobodám a zajistit postupnými opatřeními vnitrostátními i mezinárodními jejich všeobecné a účinné uznávání a zachování...". Na tento apel odpovídají desítky a stovky milionů lidí ve světě mnohostrannou a mnohotvárnou aktivitou. K nim se druzí též v naší zemi ti, kdo tuto výzvu pochopili a našli i svou odpověď.

V naší vlasti se držitelé a vykonavatelé moci - s výjimkou období demokratické obrody v roce 1968 - vůči Všeobecné deklaraci lidských práv stavěli nevšímavě, ne-li přímo nepřátelsky. Již při schvalování deklarace na III.zasedání Valného shromáždění se čs.delegace spolu s delegací SSSR, Ukrajinské a Běloruské SSR, Polska a Jugoslávie zdržela hlasování a ocitla se tak ve společnosti ortodoxní islámské Saudské Arábie a rasistické Jižní Afriky. Stalinský dogmatismus, jenž tenkrát zatlačil do bezvýznamnosti a faktické neplatnosti humánní a demokratická ustanovení čs.Ústavy 9.května, v mnohém shodná se všeobecnou deklarací, odmítl i všeobecnou deklaraci. S jejím textem, uveřejněným jen v odborných pracích, se naše veřejnost nemohla seznámit. Zkušenosti Charty 77 a Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných i dalších občanských iniciativ přinášejí nescíslené doklady negativního postoje mocenských míst k výzvě všeobecné deklarace i k závazkům, jež převzaly ústavní orgány naší republiky podpisem a ratifikací paktů o lidských právech.

Jestliže nyní, na zasedání ÚV Národní fronty generální tajemník ÚV KSČ poprvé vyslovil jméno Všeobecné deklarace lidských práv s ohlášáním některých akcí k jejím letošním výročí, bylo by snad možno v tomto slovním obratu spatřovat změnu postoje k problematice lidských práv u nás. Opravdovost a věrohodnost by ovšem bylo třeba dokázat skutky. Příležitostí je k nim víc než dost. Uvedme jen například:

¶ 1. Vydání textu všeobecné deklarace spolu s texty paktů o lidských právech tak, aby se nejširší veřejnost mohla s nimi seznámit.

¶ 2. Zavést využití zásad všeobecné deklarace do občanské výchovy na školách všech stupňů.

¶ 3. Okamžitě zastavit perzekuci všech občanů za činy odpovídající zásadám vyhlášeným ve Všeobecné deklaraci lidských práv, zrušit tresty jim vynesené a propustit osoby těmito tresty postižené. V současnosti jde mezi jinými politickými vězni o tyto osoby: Tomáš Dvořák, Hana Marvanová, Lubomír Vydra, Petr Cibulka, Ivan Jirous, Jiří Tichý, Dušan Skála, Ivan Polanský, František Lízna a Tomáš Tvaroch.

¶ 4. Uznat zákonnost občanských iniciativ, zasazujících se o respektování lidských práv a svobod v duchu všeobecné deklarace a podle ustanovení paktů o lidských právech, jež jsou po jejich ratifikaci v roce 1976 součástí čs. právního řádu. Tyto iniciativy uznat za partnery státních orgánů a úřadů, odpovědných za dodržování těchto zásad a ustanovení.

¶ 5. Přezkoumat existující právní normy týkající se uznání a zachování lidských a občanských práv, zjistit, do jaké míry odpovídají závazkům z paktů o lidských právech i zásadám všeobecné deklarace. Provést úpravu zabezpečující shodu s těmito závazky, jak se ostatně k takové úpravě čs. ústavní orgány zavázaly podpisem a ratifikací Mezinárodního paktu o občanských a politických právech [článek 2.] a schválením výsledného dokumentu jednání KBSE v Madridu. Připomínáme, že na nutnost těchto úprav upozorňuje soustavně Charta 77 už od svého vzniku, přičemž podává konkrétní návrhy právních odborníků z řad svých signatářů.

Je tomu bezmála dvanáct let, co jsme ve svém základním dokumentu pojali lidská práva jako důležité civilizační hodnoty, o jejichž zachování a rozkvět usilovalo v dějinách mnoho čestných a pokrokových lidí a za jejichž prosazení přineslo svou oběť mnoho statečných a ušlechtilých mužů a žen. Dodnes, a se vzrůstající represí o to víc, jsou pro nás lidská práva nezastupitelnými humanitními ideály, na které už v samotném zájmu současníků i u vědomí odpovědnosti vůči generacím příštím nelze za žádných okolností rezignovat, neboť bez těchto ideálů si nelze představit důstojnou existenci a tvořivý kulturní a civilizační rozvoj jednotlivců, národů a univerzálního lidského společenství.

Přestože myšlenka lidských práv se formálně zkonstituovala až v novodobé fázi dějin naší civilizace a podobu univerzální deklarace nabyla právě před čtyřiceti lety, je její původ daleko hlubší. Svými kořeny sahá ke všem klíčovým momentům světových dějin, kde šlo o pravdu, důstojnost, skutečné osvobození člověka a víru v jeho budoucnost. A právě v naší době nabývá tato myšlenka na významu s tím, jak zjevnější se stává základní fakt, že věrohodnost a legitimita států a vlád je určena podle toho, do jaké míry dokáží respektovat a zaručit práva a svobody svých občanů.

Všeobecná deklarace lidských práv stanoví zásadní platnost jedné podstatné civilizační normy, podle níž lidská práva mají přednost před jakoukoli ideologií a před veškerým rasovým, národnostním, politickým, sociálním či náboženským děláním lidí. O to rozhodněji je třeba odmítat pokusy některých politických kruhů a ideologů v naší zemi, jež by chtěli pomocí obekurního termínu "antisocialistický" kacířovat jednotlivce, iniciativy a společenství, zasazující se u nás o důsledné dodržování lidských práv, a odpovídat pomluvou, lží a represemi na jejich vytrvalou snahu o otevřený rozhovor. Lidská práva jsou věcí všech občanů Československa

- věcí jejich cti a budoucnosti - a jejich plné prosazení představuje naději jak pro naši zemi, tak i v kontextu mezinárodního společenství. Jsou šancí pro všechny, šancí, která, jak věříme, nebude zmařena. V tomto duchu budeme nadále vyvíjet své usilí a povedeme svůj boj.

Stanislav Devátek
mluvčí Charty 77

Miloš Hájek
mluvčí Charty 77

Bohumír Janát
mluvčí Charty 77

Setkání ke Dni lidských práv, 10. prosince 1988, Praha, Škroupovo náměstí

Zástupci pěti čs. nezávislých iniciativ poslali dne 29.11.1988 odboru vnitřních věcí Obvodního národního výboru v Praze 1 oznámení o tom, že dne 10.12. uspořádají na Václavském náměstí pokojné setkání ke 40. výročí Všeobecné deklarace lidských práv. Oznámení podepsali Petr Placák za České děti, Rudolf Battěk za Hnutí za občanskou svobodu, Stanislav Devátý, Miloš Hájek a Bohumír Janát za Chartu 77, Jan Chudomel, Jan Svoboda a Miloš Zeman za Nezávislé mírové sdružení a Anna Šabatová a Ladislav Lis za Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných. Mluvčí Charty 77 zároveň poslali generálnímu tajemníkovi OSN Javieru Pérezovi de Guelliar dopis, v němž ho seznamují se záměrem pořádat toto setkání a žádají ho o morální podporu.

Vedoucí odboru vnitřních věcí ONV v Praze 1 JUDr. Eva Baráková vydala dne 5.12. rozhodnutí odboru, jímž se setkání na Václavském náměstí zakazuje, mj. s poukazem na nedávnou vyhlášku NVP (Národního výboru hl.m.Prahy), jež zakazuje konání veřejných shromáždění v Pražské památkové rezervaci, tj. v celém obvodu Prahy 1, s výjimkou shromáždění, pořádaných organizacemi Národní fronty. Jak známo, nezávislé iniciativy označují tento zákaz NVP za protizákonný a protiústavní a podnikají kroky k jeho zrušení. V zákaze, vysloveném ONV pro Prahu 1, byla však věta, že se oznamovatelům setkání doporučuje, aby se obrátili na NVP nebo jiný ONV, chtějí-li akci pořádat na vhodném místě. Miloš Hájek, Ladislav Lis a Rudolf Battěk, kteří zastupovali všech pět zainteresovaných nezávislých iniciativ, potom vstoupili v jednání zprvu s pracovníky odboru vnitřních věcí NVP, později ONV pro Prahu 3. Po několika návrzích z obou stran, které druhé straně nevyhovovaly, shodli se jednající na Škroupově náměstí na Žižkově. Pořádající se zaručili, že zajistí veřejný pořádek, zdravotní a požární službu atd., a že Škroupovo náměstí vyklidí do 16,30 hodin, tedy půldruhé hodiny po zahájení shromáždění. ONV pro Prahu 1 se zavázal, že zajistí, aby na náměstí a v jedné přilehlé ulici neparkovala auta. ONV nevznášel žádné požadavky pokud jde o obsah projevů apod.

Příslušníci SNB obsadili dne 10.12. horní část Václavského náměstí, odkud vyháněli ty, které podezírali, že přišli na původně ohlášené místo setkání. Požadatelům shromáždění, kteří na místě informovali o změně místa, bránili v činnosti a zabavili jim dokonce letáčky, oznamující nové místo setkání. Na Škroupově náměstí zakázali napojení zvukové aparatury na síť z jednoho bytu, takže výsledkem byla velmi špatná slyšitelnost projevů pro většinu účastníků setkání. Odhady počtu účastníků se velmi liší. ČTK uvedla 1 800, odhady nezávislých účastníků se pohybovaly mezi 1 500 až 15 000; autor této zprávy se kloní k odhadu dva až tři tisíce lidí.

Program shromáždění uváděl Ladislav Lis, bývalý mluvčí Charty 77, člen VONS a místopředseda FIDH. Program začal kolektivním zpěvem české a slovenské národní hymny, který zahájila zpěvačka Marta Kubišová, bývalá mluvčí Charty 77. Po úvodním slově dramatika Václava Havla přednesli své projevy zástupci jednotlivých pořádajících iniciativ: Bohumír Janát za Chartu 77 citoval mj. z prohlášení Charty 77 ke 40. výročí Všeobecné deklarace lidských práv [které uvádíme na jiném místě], dále promluvili Jana Petrová z Nezávislého mírového sdružení - iniciativy za demilitarizaci společnosti, Petr Placák za České děti, Rudolf Battěk za Hnutí za občanskou svobodu a katolický kněz Václav Malý za Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných, který je čs. ligou pro lidská práva a členem FIDH. Pak následovaly výňatky ze Všeobecné deklarace lidských práv, které přednesla herečka, zasloužilá umělkyně a signatářka Charty 77 Vlasta Chramostová. Shromáždění schválilo rezoluci [viz níže] a bylo zakončeno opět zpěvem státní hymny, započatým Martou Kubišovou. Setkání i odchod z náměstí proběhl bez jakéhokoliv incidentu, VB na náměstí přítomna nebyla, v davu byl větší počet příslušníků StB v civilu. V okolních ulicích byla však připravena silná hotovost VB včetně psů.

Všeobecně se soudí, že ústup orgánů státní moci ve věci nezávislého občanského setkání je velmi významnou změnou v postoji státu k nezávislým iniciativám. I když nejde zdaleka o plnou legalizaci těchto iniciativ, státní moc uznala - navíc veřejně ve sdělovacích prostředcích - že nezávislé skupiny v této zemi existují a že je ochotna, za určitých předpokladů, s nimi jednat jako s partnery.

Rezoluce z nezávislého občanského setkání ke Dni lidských práv

My, kteří jsme se sešli 10. prosince 1988 na Škroupově náměstí v Praze, abychom si připomněli čtyřicáté výročí Všeobecné deklarace lidských práv, žádáme orgány československé státní moci, aby v souladu se svými závazky

1. propustily všechny politické vězně a zastavily všechny perzekuce nezávislých občanských iniciativ a sdělovacích prostředků;

2. uvedly čs. právní řád v soulad s Všeobecnou deklarací lidských práv a mezinárodními pakty o lidských právech a aby tato práva, včetně práva na svobodné šíření informací, svobodné sdružování a volné cestování, ve své praxi respektovaly;

3. vydaly tiskem Všeobecnou deklaraci lidských práv i mezinárodní pakty o lidských právech a postaraly se o jejich popularizaci ve školách a veřejnosti;

4. umožnily společnosti skutečnou účast na přípravě nové ústavy a zřídily ústavní soud;

5. zahájily na základě jednatřicetibodové petice, kterou podepsalo více než 600 000 občanů, seriózní jednání s církvemi, směřující k plnému zajištění náboženských svobod.

Vyzýváme všechny své spoluobčany, aby tyto požadavky podpořili. Nezávislá setkání, jako bylo dnešní, chceme pořádat pravidelně, abychom mohli průběžně sledovat, jak jsou naše požadavky plněny.

Charta 77/57/88

Praha 9.12.1988

Setkání s francouzským prezidentem

Prezident Francouzské republiky François Mitterrand uspořádal 9. prosince snídani pro představitele čs. nezávislých iniciativ. Pozváni byli Rudolf Battěk, Jiří Dienstbier, Miloš Hájek, Václav Havel, Ladislav Lis, Václav Malý, Karel Srp a Petr Uhl. Přítomni byli též ministr zahraničí Roland Dumas, velvyslanec Jacques Humann a členové ministrova doprovodu. Prezident Mitterrand mluvil o pochybnostech některých Francouzů o účelnosti jeho návštěvy v Československu a vyjádřil přesvědčení, že francouzská politika vůči střední a východní Evropě bude prospěšná i lidským právům v této oblasti. Zdůraznil též, že politika neznámá výběr mezi špatným a ideálním, nýbrž je volbou mezi dvěma obtížnými řešeními. Čs. účastníci seznámili francouzského hosta se situací na poli lidských práv v naší zemi a uvedli jména všech politických vězňů hájených Výborem na obranu nespravedlivě stíhaných. Informovali jej též o postavení křesťanů a církví, vyslovili své názory na politickou situaci u nás a na problémy čs.-francouzských vztahů. Vysoce ocenili slova uznání François Mitterranda o Pražském jaru. Prezident Mitterrand zdůraznil souvislost pokroku na poli lidských práv se zlepšováním mezinárodního klimatu v Evropě. Projevil též znalost čs. situace a svůj zájem o čs. nezávislé iniciativy.

Stanislav Devátý
mluvčí Charty 77

Miloš Hájek
mluvčí Charty 77

Bohumír Janát
mluvčí Charty 77

Podle zprávy mluvčího prezidenta Huberta Védřina, který byl setkání přítomen, probíhal "rozhovor trvající hodinu a čtvrt" (původně byl plánován na půl hodiny, prezident ho dvakrát prodloužil) "se konal ve velmi svobodné a uvolněné atmosféře". Francouzský prezident se tázal, zda je žádoucí "rozšiřovat nebo omezovat oficiální styky s Československem; čs. účastníci rozhovoru v podstatě odpovídali, že "oficiální kontakty by měly být rozšiřovány, ovšem měly by prospívat všem, ne pouze státu", uvádí ve své zprávě mluvčí prezidenta. "Předseda jazové sekce [...] Karel Srp věnoval p. Mitterrandovi kazety s hudebními narávkami", končí zpráva Huberta Védřina. (Jeho zpráva poměrně podrobně popisuje průběh setkání.)

*

Dopisy V.Havla, J.Dienstbiera a R.Battéka francouzskému prezidentovi

Václav Havel ve svém otevřeném dopise z 29.11., který zveřejnil Le Monde, upozorňuje François Mitterranda "na neradostnou situaci v naší zemi". Podrobněji si všímá obrazu, který se o sobě pokouší vytvořit čs. vedení: "...právě Vaši návštěvu považují za tak důležitou a tak snadno zdejšími vůdci proměnitelnou v definitivní důkaz všeobecného respektu k jejich politice, že cítím potřebu znovu zdůraznit smutný rozpor mezi tváří, kterou nastavují svým západním hostům, a tváří, kterou ukazují doma." V.Havel dále hodnotí čs. vedení jako konzervativní, a to ve srovnání s ostatními zeměmi sovětského bloku. "Naši vládcí sverepě odmítají jakýkoli dialog se společností a zoufale věří, že se jim podaří konečnou katastrofu [...] odsunout až na dobu, kdy je jejich věk vyšle tam, kde jim vše pozemské už může být lhostejné", uvádí V.Havel. Zmiňuje se dále o Chartě 77 a Nezávislém mírovém sdružení, jehož představitelé jsou zavřeni, protože připravovali pokojnou manifestaci k výročí našeho státu. V dopise se uvádějí i jména dalších politických vězňů, Ivana Jirouse, Jiřího Tichého, Ivana Polanského, Petra Cibulky a Dušana Skály, připomíná se represe proti MOS a nucený pobyt Augustina Navrátila v psychiatrické léčebně. "Jsou zavírání stateční lidé", píše V.Havel, "rozháněna odborná sympózia, pronásledován nezávislý tisk, policie vyslýchá, dělá domovní prohlídky, vydírá a vyhrožuje. Tisíce umělců, vědců a novinářů stále nemohou působit ve svých oborech. Veškerou povolenou kulturu řídí stále táž nekvalifikovaná a leckdy téměř nigramotná byrokracie. Občanům je upřeno dokonce i právo dozvědět se, že vláda chce získávat devizy dovozem toxického bahna ze Západu." V další části dopisu poukazuje V.Havel na "ohromný byrokratický aparát, který se nechce vzdát svých výsad", na ty, "které nikdo nezvolil a kteří se bojí, že jakýkoli náznak demokracie by mohl ohrozit jejich moc". "I oni mluví samozřejmě o lidských právech. Jejich praxe však vyvolává dojem, že jim běží o jediné 'právo': totiž o jejich právo všestranně manipulovat společnost." Závěrem dopisu Václav Havel uvádí: "Pevně věřím, že jako nejvyšší představitel země s dlouhou demokratickou tradicí, země, která je symbolem skutečné svobody ducha, nebudete mlčet k tomu, co se děje v dnešním Československu a nestvrdíte svou návštěvou oprávněnost a smysluplnost politiky nešního čs. vedení. Něco takového by našemu lidu ublížilo a evropskému uvolňování rozhodně nepomohlo."

*

Jiří Dienstbier ve svém otevřeném dopise z 2.12.1988 rovněž upozorňuje francouzského prezidenta na porušování lidských práv v Československu a jmenovitě uvádí členy Nezávislého mírového sdružení Hanu Marvanovou, Tomáše Dvořáka, Luboše Vydru a Tomáše Tvarocha, kteří jsou za činnost v NMS vězněni. J.Dienstbier si všímá mezinárodních souvislostí obhajoby lidských práv a zabývá se otázkami evropského uvolnění. V této souvislosti uvádí:

Lze jen uvítat vědeckou, technickou a hospodářskou spolupráci, půjčky a společné podnikání. Bez zapojení do světového hospodářství si už dnes nelze představit rozvoj ani větších ekonomik než jakou je československá. Západoevropské společenství, plán Eureka, horizont 1993 jsou toho výmluvným důkazem. Avšak tato integrace, sama sebe označující za Evropskou Unii, ačkoliv sdružuje jen část evropských zemí, může být pro naše země také ztížením jejich i tak nelehkého postavení. Bez účinné celoevropské politické akce může posílit evropské rozdělení. Chtěl bych proto zdůraznit, že spolupráce by v žádném případě neměla pomáhat prodlužovat život zastaralých hospodářských a politických struktur. Československo dlouholetá stagnace vyřadila ze soutěže nejvyspělejších zemí. Bez mezinárodní hospodářské spolupráce se neobejde. Pomoc by však neměla zatížit konto našich dětí a vnuků podobně, jako nedomyšlené půjčky a investice dovršily rozpad polského hospodářství v sedmdesátých letech. Dohody by proto měly zajistit, aby každý půjčený či investovaný frank vyprodukoval hodnoty, které umožní splatit dluh i s úroky a přinesou navíc rozumný zisk i pro náš rozvoj.

*

Rudolf Battěk poděkoval ve svém dopise z 6.12. francouzskému prezidentovi za nabídku pobytu ve Francii, kterou mu francouzská vláda učinila před osmi let, když byl R. Battěk vězněm. Poté se na François Mitterranda obrátil jako na představitele demokratického socialismu a Socialistické internacionály. Tato skutečnost je "pro československé, sociálně a socialisticky orientované demokraty [...] tím významnější, že jejich právo na politickou existenci je komunistickým vedením státu popíráno a jejich činnost znemožňována a odsuzována jako protisocialistická a kontrarevoluční. Absurdnost této situace je natolik zřejmá, že předem devaluje všechna slova a projevy o mírové spolupráci, vzájemném respektu, tradičním přátelství, rušení obrazu nepřítele a novém politickém myšlení, jímž budete vystaven." V závěru dopisu R. Battěk vyjadřuje přání, aby diplomatický úspěch prezidenta "jednání byl současně úspěchem i podporou evropské politické kultury a jejich demokratických hodnot, na něž navazuje naše hnutí za občanskou svobodu, a v němž uplatňují svůj hlas také demokratičtí socialisté".

Myšlenky, vyjádřené v těchto dopisech, byly potom během rozhovoru s François Mitterrandem diskutovány a rozvedeny.

Sdělení Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, který je čs. ligou pro lidská práva a členem Mezinárodní federace pro lidská práva (FIDH)

Všechna sdělení VONS jsou zasílána Federálnímu shromáždění. Jména a adresy členů VONS jsme zveřejnili ve sdělení č. 591; budou dále zveřejněna v souhrnném sdělení VONS č. 860 z 10.12.1988.

Sdělení č. 848 (František Lízna odsouzen)

Samosoudce okresního soudu v Uherském Hradišti JUDr. Vít Burša shledal v hlavním líčení, konaném dne 29.11.1988, katolického kněze Františka Líznu vinným přečinem proti veřejnému pořádku podle § 6 a) zákona č. 150/69 Sb. [tj. zákona o přečinech] a uložil mu nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání dvou měsíců v II. NVS. Upřesňujeme předchozí informace (viz sdělení č. 831 a 847): u F. Lízny nebyly nalezeny letáky k manifestaci 28. října, nýbrž asi 35 ks fotografií některých politických vězňů s textem, vyzývajícím k jejich propuštění, přičemž jednu z těchto fotografií položil F. Lízna na veřejném prostranství. F. Lízna byl odsouzen výlučně za tyto výzvy a jejich údajné rozšiřování. Nehledě na oprávněnost jeho postupu je právní kvalifikace zcela absurdní, neboť obsah výzev se nijak nedotýkal veřejného pořádku. Rozsudek dosud nenabyl právní moci, F. Lízna se odvolal, prokurátor si ponechal lhůtu na rozmyšlenou. Pokud krajský soud rozsudek potvrdí, měl by být F. Lízna propuštěn 26. prosince 1988.

Hlavního líčení se mohlo zúčastnit asi čtyřicet přátel obžalovaného, kteří byli při vstupu fotografováni Státní bezpečností. Matce obžalovaného nebyla povolena již příslibená krátká rozmluva s F. Líznou, prý pro nedostatek času.

Odsouzení kněze-jezuity a signatáře Charty 77 Františka Lízny je pouhou součástí vlny soudních a mimosoudních represí posledních měsíců. Za poněkud kuriózní pokládáme okolnost, že F. Lízna vyzýval k propuštění vězňů pouhých několik hodin před vyhlášením amnestie prezidenta republiky a byl za to potrestán jako za činnost společensky nebezpečnou, kdežto sám text amnestie obsírně zdůvodňuje společenskou potřebnost takového kroku.

Praha 30.11.1988

*

Sdělení č. 849 (Zásah proti setkání na Václavském náměstí)

Na 26. listopad 1988 připadla poslední sobota v měsíci a na Václavském náměstí se proto mělo konat další neformální setkání občanů - jak se na nich domluvili účastníci srpnové manifestace. Již 24.11. však StB v mnoha českých okresech navštěvovala nebo předvolávala občany, známé svými nekonformními postoji a vyslovila jim varování před cestou do Prahy spolu s hrozbou postihů. Dne 25.11. bylo pak v Praze předvedeno nejméně devět mladých lidí, kteří byli vesměs protokolárně varováni, že pouhá jejich přítomnost na Václavském náměstí, Staroměstském náměstí a v přilehlých ulicích dne 26.11. mezi 12. a 24. hodinou bude pokládána za přečin proti veřejnému pořádku. Někteří byli propuštěni po několikahodinovém výslechu, avšak např. Petr Placák a Jiří Pavlíček byli propuštěni až pozdě večer, Jiří Pavlíček byl v sobotu opět předveden a po celý den zadržován, někteří byli po propuštění hlídáni ve svých bytech.

Dne 26.11. byla na Václavském náměstí provedena rozsáhlá bezpečnostní opatření včetně vyluky stanice metra a uzavření Národního muzea. Po 15. hodině se na chodnících v horní části náměstí shromáždilo asi 150 zájemců o setkání, byli však během asi půl hodiny uniformovanými i neuniformovanými bezpečnostními složkami postupně rozptýleni. Ti, kdo se pokusili vstoupit do prostoru pod sochou sv. Václava, byli orgány SNB zadrženi.

Zadrženo bylo nejméně devět osob. O čtyřech z nich ani o jejich osudu nemáme žádné údaje. Čtyři další byli ještě téhož dne propuštěni, bylo jim však oficiálně sděleno, že se s nimi vede řízení jako s podezřelými z přečinu proti veřejnému pořádku podle § 6 a) zákona o přečinech. Tohoto přečinu se měli dopustit tím, že "neuposlechli výzvy příslušníků VB k opuštění prostoru u sochy sv. Václava". Jsou to: Jan Chudomel, nar. 27.2.1967, čerpač Vodních zdrojů Praha, bytem Kubelíkova 11, Praha 3, člen NMS; Jaroslav Kolář, nar. 4.9.1962, technik Středočeských plynáren, bytem Dědinova 1990, Praha 4 - Chodov, člen NMS; Svatopluk Horečka, nar. 29.10.1965, dělník, bytem Staropramenná 27, Praha 5; Aleš Valenta, nar. 17.5.1964, samostatný referent KMVČ Hradec Králové, bytem Rooseveltova 192/4, Chlumec nad Cidlinou. O posledním, devátém zadržенém není zatím známo, že by byl propuštěn. Lze proto předpokládat, že na něj byla uvalena vazba. Je to Tomáš Tvaroch, nar. 5.3.1963, klavírista souboru Linha Singers, aktivista NMS. Naše obavy zvyšuje skutečnost, že T. Tvaroch již byl v souvislosti s událostmi na Václavském náměstí postižen a má za účast na manifestaci 28. října stanout dne 1. prosince před samosoudcem, který ho v odročeném hlavní líčení bude soudit pro přečin proti veřejnému pořádku (viz sdělení č. 840 a 843).

Znovu zdůrazňujeme, že i tentokrát postrádala policejní opatření proti pokojnému setkání občanů zákonný podklad a že byla navíc naprosto nepřiměřená.
Praha 30. listopadu 1988

*

Sdělení č. 850 (Další trestní stíhání za manifestaci 28. října)

Trestní stíhání proti Miroslavu Kvašňákovi, nar. 25.12.1961, zaměstnanci Pražského kulturního střediska, bylo zahájeno 11.11.1988 a od 21.11. je jeho věc vedena jako společná s věcí dalšího obviněného, který si nepřeje, aby byl jeho případ zveřejněn. Vyšetřovatelka obvodní prokuratury pro Prahu Marie Tikalová ho viní z trestných činů podněcování (§ 164 tr. z.), útoku na státní orgán a orgán společenské organizace (§ 154 odst. 2 tr. z.) a ztěžování výkonu pravomoci veřejného činitele (§ 156a tr. z.). Měl se jich dopustit tím, že "dne 28.10.1988 v odpoledních hodinách v Praze 1, Vodičkově ulici se zúčastnil nepovoleného shromáždění občanů, neuposlechl opakovaných výzev k opuštění prostoru, hrubými výroky urážel příslušníky VB zakročujících hlídek". Trestní stíhání probíhá na svobodě; M. Kvašňákovi hrozí trest až dva roky odnětí svobody. K 31.12.1988 ztratil zaměstnání u PKS.

Vyšetřovatel prokuratury pro Prahu 1 JUDr. Jaroslav Čížek zahájil 10.11.1988 trestní stíhání signatáře Charty 77 Jana Křivana, nar. 6.2.1961, elektromontéra s.p. Metrostav, bytem Budyně n. Ohří, Čs. armády 185. Za jeho údajné projevy při manifestaci 28.10. ho obvinil z trestného činu útoku na veřejného činitele (§ 156[2] tr. zákona) a trestného činu ztěžování výkonu pravomoci veřejného činitele (§ 156a tr. z.), jichž se měl dopustit tím, že nstržm. SNB Skálu urážel hrubými výroky a neuposlechl výzev k opuštění prostoru. Proti Janu Křivanovi bylo původně postupováno jen jako proti podezřelému z přečinu proti veřejnému pořádku; nyní mu hrozí trest odnětí svobody až do jednoho roku.

Trestní stíhání pro trestné činy útoku na veřejného činitele a další trestné činy [viz sdělení č. 840 a 843] dále pokračují; obviněnými jsou Miroslav a Věra Žákoví a Petr Chmelař.

Zdá se, že mocenské orgány hodlají nadále stupňovat a rozšiřovat represe za účast na manifestaci k státnímu svátku 28. října. Bližší podrobnosti šesti případů zatím nejsou známy, ale zahájení trestního stíhání u tří z nich s čtrnáctidenním opožděním a u M. Kvašňáka navíc místo činu mimo Václavské náměstí vzbuzují podezření, že jde o svévolné konstrukce.

Ve sdělení č.840 jsme uvedli údaje o osmi občanech, s nimiž bylo zahájeno řízení pro podezření pro přečin proti veřejnému pořádku podle § 6 a) zákona o přečinech; přečinu se měli dopustit účastí na manifestaci 28.10. Mezitím došly informace o dalších občanech, stíhaných pro tentýž přečin. Jsou to zejména Robert Bekr, Luděk Urban, Ivan M.Havel, Richard Štencl, Igor Novotný, Pavel Pospíšil a Tomáš Tvaroch, jejichž případům budeme věnovat samostatná sdělení.

Vzhledem k velkému rozsahu represí, které postihují hlavně občany dosud společensky neangažované, dovidáme se jen o malém zlomku případů. Je v zájmu postížených, aby se na nás oni sami nebo jejich okolí včas obrátili: jen pozornost veřejnosti může zmírnit odvetu mocenských orgánů.

Praha 5.prosince 1988

*

Sdělení č.851 (Tomáš Tvaroch ve vazbě)

Jak jsme již oznámili [sdělení č.840, 843 a 849], byl dne 26.11. na Václavském náměstí zadržen Tomáš Tvaroch, člen Nezávislého mírového sdružení, které spolu s Českými dětmi pořádalo setkání poslední listopadovou sobotu. Na rohu Václavského náměstí a ulice Vítězného února přečetl text petice, adresované městskému tajemníkovi KSČ Miroslavu Štěpánovi a požadující propuštění Hany Marvanové, Luboše Vydry a Tomáše Dvořáka, členů NMS, vězněných bez soudního řízení od října t.r. Kopie textu rozdával okolostojícím, jichž se u něho shromáždilo asi padesát. Patnáct z nich petici během pěti minut podepsalo, poté byl Tomáš Tvaroch odveden příslušníky SNB. Víme s určitostí, že je ve vazbě ve věznici MS v Praze 6 - Ruzyni, nevíme však, zda byl pro své jednání obviněn z trestného činu či zda je stíhán jen pro přečin proti veřejnému pořádku.

Dne 1.12.1988 se v jiné jeho trestní věci mělo konat hlavní líčení před samosoudcem obvodního soudu v Praze 1, Ovočný trh č.14. V tomto soudním řízení podal prokurátor návrh na potrestání Tomáše Tvarocha pro jeho účast na manifestaci 28.10., v níž spatřuje přečin proti veřejnému pořádku podle § 6 a) zákona o přečinech. Hlavní líčení bylo odročeno na 8.12. na 8,45 hod. do soudní síně 101, 1.patro uvedeného soudu, kam má být Tomáš Tvaroch předveden z vazby. Podle vyjádření soudce není vyloučeno, že se v tomto hlavním líčení bude projednávat i rozšiřování petice z 26.11. V tom případě by bylo posuzováno jako výše uvedený přečin a Tomáši Tvarochovi by hrozil souhrnný trest odnětí svobody do tří měsíců nebo peněžitý trest do 5 000 Kčs.

Tomáš Tvaroch, nar.5.12.1963, trvale bytem Dobrovodská 82, 370 06 České Budějovice 6, kde bydlí též jeho matka Jiřina Tvarochová, je klavírista; donedávna působil v souboru Linha Singers, odkud musel pro své potíže se státní bezpečností odejít.

Tomáš Tvaroch je čtvrtý člen NMS, na nějž byla v poslední době uvalena vazba, přinejmenším čtyři další členové NMS jsou stíháni na svobodě. Dne 1.12.vznikl v Praze Výbor na obranu H.Marvanové, L.Vydry, T.Dvořáka a T.Tvarocha, jehož členy jsou i dva členové Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných: Jiří Dienstbier, Nekázanka 17, 110 00 Praha 1, telefon 220 110 a Otec Václav Malý, Nad pomníkem 2, 150 00 Praha 5, telefon 537929.

Praha 6.prosince 1988

*

Sdělení č.852 (Věc Jiřího Štencla vyloučena k samostatnému projednání)

Vyšetřovatel StB rozhodl koncem listopadu 1988, že trestní věc Jiřího Štencla se vylučuje ze společné věci proti Petru Cibulkovi a spol. k samostatnému projednání, protože vyšetřování trestné činnosti Petra Cibulky bude trvat dlouhou dobu. Jak známo, je aktivista Nezávislého mírového sdružení Jiří Štencl [viz naše sdělení č.825, 835, 842 a 846] trestně stíhán - po propuštění z vazby nyní na svobodě - za to, že údajně převzal od Petra Cibulky cyklostylové blány Informací o Chartě 77|17|88 s textem provolání, které činilo státní orgány zodpovědnými za smrt Pavla Wonky ve vězení. Mladistvému Jiřímu Štenclovi nyní hrozí za přípravu tr.činu pobuřování [§§ 7|1 k 100|1a,3a trestního zákona] trest od šesti měsíců do dvou a půl roku. Odhlédneme-li od zjevného politického zneužití justice, vnucují se přinejmenším tři právní otázky:

¶ 1. Proč vyšetřovatel vůbec zahajoval a prokurátor nezastavil zahájené trestní stíhání, když podle usnesení městského soudu v Brně z 26.10.1988 (o propuštění Jiřího Štencle z vazby) neexistuje důkaz o tom, že osoba, která cyklostylové blány od Petra Cibulky převzala, je Jiří Štencel?

¶ 2. I kdyby Jiří Štencel blány skutečně převzal, jak je možno ho obviňovat bez důkazu o tom, že J.Štencel věděl, co přebírá, jak s tím má být naloženo a k čemu to má sloužit?

¶ 3. Jak je možné, že trestní stíhání Jiřího Štencle pokračuje i po amnestii prezidenta republiky, která byla vyhlášena s účinností od půlnoci z 26. na 27.říjen 1988, kdy byl J.Štencel stíhán pro amnestovaný trestný čin haňobení národa, rasy a přesvědčení? Proč teprve po tomto okamžiku, tedy 27.10.dopoledne, došlo k překvalifikaci na přípravu k trestnému činu pobuřování, na niž se amnestie nevztahuje?

V popsané právní situaci má tedy nyní být Jiří Štencel rychle postaven před soud, aby se mu jako mladistvému politickému delikventovi dostalo spravedlivého trestu. Mnohonásobné znásilnění práva má být zřejmě výstrahou pro nejmladší generaci čs.občanů.

Trestní stíhání Petra Cibulky a Dušana Skály, kteří jsou ve vazbě, dále pokračuje především vyšetřováním hospodářské trestné činnosti Petra Cibulky, jemuž hrozí trest od tří do deseti let; Dušanu Skálovi od jednoho roku do pěti let.

V Brně vznikl dne 29.11.1988 Výbor na obranu Petra Cibulky, Dušana Skály a Jiřího Štencle. Informuje mj.o solidárních akcích, např.řetězové hladovce, na jejich podporu. Vzhledem k tomu, že t.č.v Brně žije a je na svobodě jen jediný člen VONS, Petr Pospíchal, Arbesova 6, 638 00 Brno-Lesná, lze se v tomto případě obracet i na členy nového brněnského výboru. Jsou to: Tomáš Bělka, Středova 1, 602 00 Brno; Simona Hradílková, Traubova 18, 613 00 Brno; Iva Kotrlá, Elišky Machové 35, 616 00 Brno; Ondřej Pospíchal, Traubova 18, 613 00 Brno; Ivo Rumler, Bílého 7, 602 00 Brno; Jana Soukupová, Jaselská 8, 602 00 Brno; Jan Šabata, Kallabova 29, 616 00 Brno; Eva Vidlařová, Šumavská 14, 602 00 Brno.
Praha 6.12.1988

*

Sdělení č.853 (Slávek Popelka znovu ve vazbě)

Slávek Popelka z Brna, který byl v posledních měsících dvakrát odsouzen a vězněn za rozšiřování letáků [viz naše sdělení č.779, 794, 795, 799, 817 a 822], byl dne 29.11.1988 znovu zadržen. Ve dnech 28.a 29.11.1988 rozšiřoval v Praze letáky, v nichž na 2.12.1988 vyzýval k manifestaci za skutečnou přestavbu společnosti a odchod Vasilu Biláka a spol. z politické scény. Letáky podobného obsahu rozšiřoval již několik dní předtím v Brně. Za tuto činnost je stíhán městským prokurátorem v Brně, který ji znovu kvalifikuje jako přečin proti veřejnému pořádku podle § 6 a) zákona o přečinech. Hlavní líčení bylo stanoveno na 13.12.1988 na 10,30 hod. do č.dv.5 budovy městského soudu v Brně v Rooseveltově ulici č.16. Líčení povede samosoudce JUDr.Miroslav Dlouhý a Slávek Popelka k němu bude předveden z vazby, kterou vykonává ve věznici v Brně-Behunicích.
Praha 6.prosince 1988

*

Sdělení č.854 (Soudní jednání o podmíněném propuštění Ivana Polanského)

Katolický aktivista Ivan Polanský, odsouzený ke čtyřem letům odnětí svobody do I.NVS pro trestný čin podvracení republiky za vydávání samizdatové, převážně náboženské literatury [viz naše sdělení č.706, 748, 767, 773, 777, 789 a 791], vykonává trest v NVÚ MS Ružomberok. Amnestií prezidenta republiky mu byl trest zkrácen na dva roky. Protože dne 5.11.1988 vykonal polovinu tohoto sníženého trestu, podal 11.11.1988 žádost o podmíněné propuštění. Veřejné zasedání, v němž bude okresní soud v Ružomberku o této žádosti rozhodovat, je nařizeno na 15.12.1988 v 9,30 hodin v objektu NVÚ.
Praha 6.prosince 1988

*

DOŠLO PO UZÁVĚRCE: Dne 15.12.1988 propustil okresní soud v Ružomberku Ivana Polanského na svobodu; zbytek trestu - 10 měsíců a 21 den - mu podmíněně odložil

Sdělení č.855 (Stanislav Pitaš propuštěn z vazby)

Ve sdělení č.834 jsme oznámili, že 27.října 1988 byl zadržen a vzat do vazby Stanislav Pitaš, jedenatřicetiletý dělník ze Šonova u Broumova. Stanislav Pitaš je obviněn z útoku na veřejného činitele podle § 155 odst.1 a) tr.zákona, jehož se měl dopustit, když byl 27.října násilím předváděn: jeho obrana však, jak uvádějí dva svědci, spočívala v pouhé pasivní rezistenci. Dne 23.listopadu 1988 byl Stanislav Pitaš z vazby propuštěn a nadále je stíhán na svobodě.
Praha 6.prosince 1988

*

Sdělení č.856 (Jiří Fajmon stíhán za účast na bratislavské manifestaci)

Dne 13.září 1988 vydal samosoudce JUDr.Ján Jamrich trestní příkaz ve věci Jiřího Fajmona, jímž ho pro přečin proti veřejnému pořádku podle § 6 a) zákona o přečinech odsuzuje ke dvěma měsícům odnětí svobody ve II.NVS. Přečin Jiřího Fajmona proti veřejnému pořádku měl spočívat v jeho účasti na březnové katolické manifestaci v Bratislavě na Hviezdoslavově náměstí. Jiří Fajmon proti trestnímu příkazu podal odpor, neboť mj.sice v Bratislavě v den manifestace byl, na Hviezdoslavovo náměstí se však vůbec neodstal a byl zadržen na jiném místě,
Praha 6.prosince 1988

*

Sdělení č.857 (Zastavení tr.stíhání T.Hájka a J.Klementa)

Dne 25.10.1988 bylo usnesením obvodní prokuratury pro Prahu 1 zastaveno trestní stíhání Tomáše Hájka a Jana Klementa. Oba byli stíháni pro trestný čin útoku na veřejného činitele podle § 156 odst.2 tr.zákona. Měli se ho dopustit tím, že "dne 21.8.1988 kolem 13,45 hod. v Praze na Václavském náměstí při zákroku hlídky VB reagovali na výzvu k předložení občanských průkazů urážlivými výroky na adresu příslušníků VB" [viz naše sdělení č.792 a 797].

Zastavení stíhání vyšetřovatel prokuratury odůvodnil tím, že "se vyšetřováním nepodařilo dostupnými důkazy ztotožnit přímého svědka, který by byl urážlivé výroky slyšel".

Praha 6.prosince 1988

*

Sdělení č.858 (Postihy za účast na manifestaci 28.října)

Dne 29.11.1988 byl obvodním soudem pro Prahu 1 uznán vinným přečinem proti veřejnému pořádku podle § 6 a) zákona o přečinech aktivista SPUSA Pavel Pospíšil, nar.13.1.1957, bytem Husova 717, 273 09 Kladno-Švermov, zaměstnanec Poldi Kladno, a byl mu vyměřen peněžitý trest ve výši 2 000 Kčs. Přečinu se měl dopustit tím, že šel 28.10. na stanici metra na Václavské náměstí, přičemž byl toho dne podruhé zadržen.

Dne 6.12.1988 proběhlo před obvodním soudem pro Prahu 1 hlavní líčení proti poštovnímu doručovateli Robertu Bekrovi, nar.12.2.1960. Samosoudce JUDr. Jan Bělohradský rozhodl usnesením, že věc bude postoupena národnímu výboru, neboť se nepodařilo prokázat, že by Robert Bekr pronesl výroky, které mu byly kladeny za vinu. V hlavním líčení vystoupil jako svědek velitel eskortního vozu SNB, který mimochodem svědčil před tímž samosoudcem 6.prosince celkem ve třech kauzách o přečinu, který měl být spáchán během manifestace. Uvedl, že Roberta Bekra, který měl zkrvavené ruce a obličej, mu předal civilista, kterého považoval za příslušníka StB, ale který se mu nijak nelegitimoval a ani mu nebyl osobně znám.

Před samosoudcem JUDr. Janem Bělohradským stanul 6.12.1988 rovněž Igor Novotný, nar.15.2.1964, bytem Tyršova 415, Veltrusy, okr.Mělník. Byl uznán vinným přečinem proti veřejnému pořádku podle § 6 a) zákona o přečinech a byl odsouzen k peněžitému trestu 1 500 Kčs.

Praha 6.prosince 1988

*

Sdělení č.859 (Jiří Wonka odvečen ze soudní budovy)

Jiří Wonka z Vrchlaví se stal dne 23.11.1988 předmětem hrubého zákroku příslušníků SNB, a to těsně poté, co vyšel z jednací síně v budově okresního soudu v Pardubicích, kde probíhal jeho spor proti ministerstvu spravedlnosti o vrácení částky 7 500 Kčs.

Podle stížnosti, kterou Jiří Wonka podal dne 25.11.1988, Inspekci ministerstva vnitra ČSR, a podle zprávy J.Wonky ze dne 27.11.1988 se přihodilo toto:

Po skončení soudního jednání chtěli na chodbě soudní budovy J.Wonku zadržet dva příslušníci StB, z nichž jeden byl kpt.JUDr.Josef Nepovím, na kterého již J.Wonka v minulosti podal trestní oznámení. J.Wonka s nimi odmítl jít a volal o pomoc, neboť se po zkušenostech se smrtí svého bratra Pavla ve věznici obával o život. Když příslušníci StB přivolali posilu VB, lehl si na zem a kladl pasivní odpor. Při přenášení do přistaveného auta utrpěl pohmožděniny a v důsledku staršího zranění na krční páteři ztratil vědomí. K vědomí se probudil, když byl nakládán do auta, již s pouty na rukou. Do auta byl vtlačěn pod sedadlo s kabátem přetaženým přes hlavu takovým způsobem, že se začal dusit, zvracel a ztratil opět vědomí. Na oddělení VB v Pardubicích procitl na zemi se silnými bolestmi. Přivolaná lékařka mu dala injekci a nechala ho dopravit sanitkou na psychiatrické oddělení nemocnice v Pardubicích, odkud byl propuštěn následujícího dne. Při vyšetření J.Wonky na chirurgickém oddělení polikliniky OÚNZ ve Vrchlavě dne 26.11.1988 byla zjištěna fraktura palce pravé nohy.

J.Wonka je přesvědčen, že důvodem celé akce bylo zastrašit jej, aby ustal v odhalování nezákonných praktik příslušníků StB v Hradci Králové mjr.JUDr.Antonína Moravce a kpt.JUDr.Josefa Nepovíma.
Praha 6.prosince 1988

*

Sdělení č.860 (SOUHRNNÉ SDĚLENÍ VONS K 10.12.1988)

Z technických důvodů zveřejníme souhrnné sdělení VONS v příštím čísle.

*

Sdělení č.861 (Tomáš Tvaroch odsouzen)

Obvodní soud pro Prahu 1 odsoudil dne 8.12.1988 aktivistu Nezávislého mírového sdružení Tomáše Tvarocha k trestu odnětí svobody v trvání jednoho měsíce s podmíněným odkladem na jeden rok. V návrhu na potrestání se prokurátor domáhal jeho odsouzení jednak za účast T.Tvarocha na zakázané manifestaci ke státnímu svátku dne 28.10.1988, jednak za jeho účast na setkání NMS a Českých dětí poslední listopadovou sobotu 26.11.1988 na Václavském náměstí [viz sdělení č.840, 843, 849, 850 a 851]. V obou případech se měl T.Tvaroch dopustit přečinu proti veřejnému pořádku podle § 6 a) zákona o přečinech.

Důkazní řízení k prvému skutku proběhlo už dříve; dne 8.12. byly v hlavním líčení, které vedl samosoudce JUDr.Jan Bělohradský, prováděny důkazy k účasti T.Tvarocha na setkání 26.11. Dva svědci, oba pomocníci VB, podali vzájemně se vylučující svědectví, která byla v rozporu také s výpovědí T.Tvarocha. Tu naopak podporoval služební záznam příslušníka VB - velitele zátarasu, který ho předváděl. Nepodařilo se prokázat, že během čtení dopisu M.Štěpánovi, v němž se T.Tvaroch dožadoval propuštění Hany Marvanové, Luboše Vydry a Tomáše Dvořáka, a během podepisování dopisu dalšími občany, byly vůbec vysloveny výzvy k rozchodu.

T.Tvaroch u soudu objasnil motivy svého jednání; uvedl, že mír mezi národy závisí daleko více než na vojenských otázkách na tom, jaké vztahy panují uvnitř společnosti a státu. Jeho návrh, aby byl čten dopis, který napsal a pod nějž sbíral podpisy, byl však soudem zamítnut, neboť prý nemá vztah k projednávané věci.

Za dané důkazní situace nezbylo soudu než zprostit T.Tvarocha návrhu na potrestání za účast na setkání dne 26.11., tak jak to navrhl obhájce JUDr.Otakar Motejl. Trest byl vysloven jen za účast na zakázané manifestaci 28.října.

Rozsudek nenabyl právní moci, T.Tvaroch podá proti němu odvolání. Přítomná prokurátorka si ponechala lhůtu na rozmyšlenou. Podala však stížnost proti usnesení soudu o propuštění T.Tvarocha z vazby. Její stížnost má odkladný účinek, takže T.Tvaroch zůstane ve vazbě až do rozhodnutí městského soudu v Praze o prokurátorčině stížnosti nebo až do okamžiku, kdy prokurátorka vezme svou stížnost zpět. Také o odvolání proti rozsudku bude rozhodovat městský soud v Praze.
Praha 13.12.1988

*

Sdělení č.862 (Hlavní líčení v tr.věci proti Slávkovi Popelkovi)

Dne 13.12.1988 začalo u městského soudu v Brně hlavní líčení v trestní věci proti Slávkovi Popelkovi, který je od 29.11.1988 ve vazbě ve věznici v Brně-Bohunicích. V jeho věci podal prokurátor návrh na potrestání pro přečin podle § 6 a) zákona o přečinech. Slávek Popelka se měl tohoto přečinu dopustit tím, že koncem listopadu rozšiřoval v Brně a v Praze letáky, vyzývající k pouličním manifestacím. V Brně to měla být manifestace za svobodné volby a společenskou přestavbu, v Praze za odstoupení Vasilá Bilaka a spol. Prokurátor požadoval nepodmíněný trest odnětí svobody v rámci trestní sazby (tj.do tří měsíců) v I.NVS a poukázal na to, že činnost Slávka Popelky je speciální recidivou (S.Popelka byl letos za výzvy k manifestacím už dvakrát odsouzen - viz naše sdělení č.779, 794, 795, 799, 817, 822 a 853.) Samosoudce JUDr.Miroslav Dlouhý hlavní líčení odročil na 22.12.1988 na 14.hodinu; má se konat v budově městského soudu v Brně, Rooseveltova 16, v místnosti č.dveří 5. Zároveň upozornil obviněného, že nadále bude jeho činnost posuzována podle přísnějšího ustanovení zákona o přečinech, a to jako přečin proti socialistickému soužití podle § 9 odst.1 a). Přísnější kvalifikace, podle níž může být S.Popelkovi uložen trest až do šesti měsíců odnětí svobody nebo peněžitý trest do 5 000 Kčs je zdůvodněna tím, že za období přečin byl již v posledním roce již postižen.

Hlavnímu líčení bylo přítomno asi 35 přátel obžalovaného.
Praha 13.12.1988

*

Sdělení č.863 (Život Waltra Kania ohrožen)

Signatáři Charty 77 Waltru Kaniovi byl 24.5.1988 okresním soudem v Jičíně přerušen ze zdravotních důvodů výkon trestu v NVÚ Vladice na jeden rok, tj.do 24.5.1988. W.Kania byl vězněn jedenáct let a od r.1981 byl jeho případ sledován naším výborem. Po přerušení trestu má vykonat ještě více než šest měsíců zbytku trestu [viz sdělení č.772]. Trpí virovým zánětem jater a chronickým srdečním onemocněním po třech infarktech myokardu - dvou ve vězení a posledním v červnu letošního roku. Podle lékařské zprávy z 22.11.1988 má jeho choroba "charakter těžkého zdravotního postižení s trvalým ohrožením života a vyléčení není možné".

Walter Kania, který je německé národnosti, si po propuštění na svobodu zažádal o vystěhování do NSR s manželkou a dětmi. Příslušné orgány mu sdělily, že vystěhování mu bude povoleno až po soudním rozhodnutí o upuštění od výkonu zbytku trestu. Podle trestního řádu může soud upustit od výkonu zbytku trestu tehdy, zjistí-li se, že odsouzený trpí nevyléčitelnou životu nebezpečnou chorobou. Walter Kania podal 11.7.1988 městskému soudu v Brně návrh na upuštění od výkonu zbytku trestu ze zdravotních důvodů. V rozporu se zákonem však městský soud v Brně postoupil návrh okresnímu soudu v Jičíně, který vyslovil svou nepřislusnost a věc vrátil městskému soudu v Brně. Tím se řízení protáhlo o pět měsíců. O návrhu W.Kania brněnský soud dosud nerozhodl, protože postoupil lékařskou dokumentaci k přezkoumání do vězeňské nemocnice v Praze na Pankráci. Nebude-li do 19.12.1988 návrhu W.Kania pravomocně vyhověno, propadne mu lhůta platnosti potvrzení, která jsou potřebná k žádosti o vystěhování. Tím se vystěhování rodiny oddálí o několik dalších měsíců. Zdravotní stav Waltra Kania se přitom dále zhoršuje, je bezprostředně nutná operace srdce, které se má podrobit na klinice v NSR. Situaci čtyřčlenné rodiny Kaniových a zdravotní stav W.Kania zhoršuje i to, že po podání žádosti o vystěhování ztratila jeho manželka zaměstnání, takže žijí pouze z nízkých nemocenských dávek a rodinných přídatků.

Walter Kania tedy v důsledku nedbalosti soudu v Brně žije v napětí a nejistotě. Je přesvědčen, že případné půlroční věznění by vzhledem ke špatnému zdravotnímu stavu nepřežil. Z humanitárních důvodů vyzýváme kompetentní orgány, aby se neprodleně zasadily o vyřízení návrhu W.Kania a tím mu umožnily vystěhování a potřebné léčení.

Praha 13.prosince 1988

Výbor na obranu Petra Cibulky, Dušana Skály a Jiřího Štencla

se založil v Brně a vydal tam 29. listopadu 1988 své zakládající prohlášení, které podepsali Tomáš Bělka, Simona Hradílková, Iva Kotriá, Ondřej Pospíchal, Ivo Rumler, Jana Soukupová, Jan Šabata a Eva Vidlařová. [Jejich adresy viz sdělení VONS č.852 na str.10 tohoto čísla]. Prohlášení poslali prezidentovi čs.republiky, předsedovi federální vlády, VONS, L.Lisovi, místopředsedovi FIDH a oficiálním čs.sdělovacím prostředkům. Uvádějí v něm nejprve známá fakta o třech uvězněných [viz toto a zvláště minulé číslo Infochu]. U Petra Cibulky se připomíná, že s ním bylo v minulosti ve vězení špatně zacházeno, že tam držel hladovku, již proti tomu protestoval, a zhubl o 23 kg a dostal za ni další rok. Uvádí se zde dále, že "úsilí Petra Cibulky na poli hudebního samizdatu bylo dlouhodobé a veřejné; není zavřeny pro to, co dělal, ale proto, že se k represí otevřel shora politický prostor".

U Dušana Skály se kromě fakt, která Infoch uvádí na jiném místě, připomíná, že jeho žena Jitka Skálová je ve třetím měsíci těhotenství a že první její gravidita byla riziková; J.Skálová pracuje nyní jako topička ve stejné kotelně, kde pracoval Dušan Skála. Dušan Skála má také dítě z prvního manželství.

"Jsme přesvědčeni", praví se v prohlášení výboru, "že všechna tři trestní stíhání jsou motivována politicky a že použité právní normy jsou druhořadé, protože sama trestní stíhání jsou v rozporu s normami nejvyšší právní síly, tj.Mezinárodním paktem o občanských a politických právech a Mezinárodním paktem o hospodářských, sociálních a kulturních právech." Výbor si klade za cíl zastavení trestního stíhání; o vývoji případů chce "informovat veřejnost a pomáhat rodinám postižených". Připomíná solidární řetězovou hladovku [viz rubriku krátkých zpráv]. Závěrem žádá prezidenta ČSSR, aby zabránil "rozjezdu represivní mašinerie" zastavením trestního stíhání a aby tak učinil "u vědomí toho, že za dvanáct let od okamžiku nabytí právní moci mezinárodních závazků, které svým podpisem ratifikoval, nebyla s nimi litera čs.právního systému uvedena v soulad". Tolik prohlášení výboru.

Dosud nebyly zveřejněny podrobnosti o druhé domovní prohlídce Cibulkova zapečetěného bytu, konané koncem října 1988 asi 14 dní po první, která byla jen povrchní. Druhá byla zaměřena především na hudební nahrávky, které byly kompletně odňaty. (Aparatura nicméně odňata nebyla.) Prohlídka trvala pět (!) dní. Odhlédneme-li od velké finanční ztráty, je nutno poukázat na velkou kulturní ceru zabavených nahrávek. Petr Cibulka vydal po prohlídce prohlášení, v němž se obrátil na soud (a nepřímo i na veřejnost), aby zabránil zničení tohoto unikátního souboru nahrávek rockové a folkové hudby, nekompletněji zachycujícího vývoj v této oblasti od začátku 70.let; v souboru je i cenný výběr z oblasti vážné hudby.

*

Výbor na obranu Hany Marvanové, Lubomíra Vydry, Tomáše Dvořáka Tomáše Tvarocha
se ustavil v Praze 1.prosincem 1988 a jeho členy jsou Jana Petrová, Křovická 411, 518 01 Dobruška, Jan Svoboda, Dejvická 25, 160 00 Praha 6, Jan Hrudka, Knappova 24, 551 00 Jaroměř, Anna Hrudková, Knappova 24, 551 00 Jaroměř, Václav Malý, Nad pomníkem 2, 150 00 Praha 5, Zdeněk Bálek, ul.Rudé Armády 332, 261 02 Příbram, Jiří Dienstbier, Nekázanka 17, 110 00 Praha 1 a Jiří Pavlíček, sídliště Pivovar 2888, 276 01 Mělník.

Výbor vydal dopis, který je adresován veřejnosti. Stručně v něm vysvětluje vznik NMS a jeho zaměření, účast jeho členů při srpnové manifestaci. Uvádějí se potom základní údaje o čtyřech uvězněných, zveřejněné podrobněji v tomto a minulém čísle Infochu. Dopis končí:

Obracíme se na všechny svobodně smýšlející občany naší země a jejich skupiny i na světovou veřejnost, aby každý, komu není osud Tomáše Dvořáka, Hany Marvanové, Lubomíra Vydry a Tomáše Tvarocha lhostejný, projevil podle svých možností účinnou solidaritu s těmito našimi přáteli, s jejich rodinami i s jejich občanskou aktivitou, která je pravým důvodem jejich uvěznění. Solidarita s vězněnými je

pro ně i pro jejich blízké významnou posilou v těžké situaci a je také významným tlakem na mocenské orgány, aby upustili od tohoto nesmyslného a nespravedlivého postupu proti čtyřem našim přátelům. Vaše solidarita může nejen pomoci tomu, aby se mohli vrátit ke svým rodinám a ke své společensky prospěšné práci, ale může také odradit mocenské orgány od podobných zásahů vůči dalším našim občanům.

Iniciativa sociální obrany - dokument č.1|88

[Adresováno Federálnímu shromáždění ČSSR, Generální prokuratuře ČSSR, ministerstvu práce a sociálních věcí ČSSR a ministerstvům školství ČSR a SSR]

Iniciativa sociální obrany obdržela text dopisu, který je rozeslán pražským závodům v souvislosti s říjnovou manifestací v Praze. Text dopisu zněl takto:

Sdělujeme Vám, že Váš pracovník [jméno] se dne 28.října t.r. zúčastnil protisocialistického vystoupení osob za účasti kriminálních živlů. Tím hrubě porušil veřejný pořádek v hl.m.Praze. Jeho jednání je v rozporu se zákonem č.126|1968 Sb. a vyhláškou NV hl.m.Prahy o doplnění zásad ochrany památek v Praze, vydanou 20.října 1988.

Žádáme Vás o veřejné projednání věci v kolektivu pracovníků Vaší organizace tak, aby si jmenovaný uvědomil následky svého protiprávního jednání. Současně žádáme o podání zprávy NV o opatřeních, která jste k našemu podnětu přijali.

Tajemník: Pleskoň

Primátor hl.m.Prahy RSDr.Zdeněk Horčík

Iniciativa sociální obrany byla informována, že dopisy podobného obsahu jsou rozesílány do škol a na pracoviště v jiných místech republiky. Vzhledem k závažnosti těchto kroků zaujala Iniciativa sociální obrany následující stanovisko:

Pracovní poměr mezi organizací a občanem [pracovníkem] vzniká na základě rovnoprávných partnerských vztahů. Jen v některých případech mají organizace zakotveny ve svých organizačních řádech určité předpoklady pro výkon některých povolání. Pro většinu zaměstnání však nic takového neplatí a zaměstnavatelé tedy nedisponují žádnou pravomocí, která by jim umožňovala projednávat, postihovat či jinak omezovat soukromé a veřejné projevy občanů mimo rámec pracovní-právních vztahů.

V každém právním státě slouží k projednávání protisociálního jednání orgány k tomu určené, např.soudy. Zvláště pak, není-li zjištěna vina kompetentním orgánem, nelze v žádném případě projednávat na pracovištích, navíc ve shromáždění pracujících, jednání spolupracovníka, byť by to bylo na žádost primátora hl.m.Prahy. Dochází tím k porušování principu presumpce nevinny, očerňování občanů a zastrasování veřejnosti. Kromě toho je tímto jednáním porušována mezinárodní úmluva č.111 Mezinárodní organizace práce, již se Československo zavázalo dodržovat, a která vylučuje jakoukoli diskriminaci v zaměstnání či povolání za projevy politické, náboženské nebo za projev přesvědčení.

Pražský primátor svým citovaným dopisem jedná způsobem, jenž odporuje zákonu a dopouští se tak trestného činu zneužití pravomoci veřejného činitele podle § 158 trestního zákona.

Pokud jde o vlastní znění rozesílaného dopisu, je nutno konstatovat jeho protiprávnost, a to z následujících důvodů: Zákon č.126|68 Sb., na nějž se zmíněný dopis odvolává, lze oprávněně považovat za dávno neplatný. Byl vydán v září 1968 s označením zákona o přechodných opatřeních na ochranu veřejného pořádku. Nelze tedy jeho platnost svévolně prodlužovat na dvacet let. Navíc jsme v čs.sdělovacích prostředcích léta ujišťováni o znormalizování naší společnosti. Stejně tak odvolávání se na vyhlášku NVP ze dne 20.10.1988, která je vydávána za doplnění zásad na ochranu památek v Praze, lze označit za protizákonné. Uvedená vyhláška omezuje ústavní právo, zaručené čl.28, a také je v rozporu se zákonem č.68|1961 Sb.o dobrovolných organizacích a shromážděních a s jeho prováděcí vyhláškou č.320|1951 Sb. Ústava i zmíněný zákon a vyhláška zaručují právo na manifestace i těm, kdo nejsou sdružení v Národní frontě. Vyhláška z 20.října letošního roku, kterou vydal NVP, tedy nutně staví občany, nesdružené v NF, do role neobčanů a vzniká tak velmi nebezpečný precedens ke zneužívání národního výboru k prosazování protiústavních a protizákonných vyhlášek přesto, že národní výbor takovouto pravomoc nemají.

Stejně pochybené jsou dopisy podobného obsahu, rozesílané do škol. Navíc: mezinárodní pakty o občanských, politických, hospodářských, sociálních a kulturních právech, které se čs.vláda svým podpisem zavázala dodržovat a jež u nás vešly v platnost 23.3.1976, zaručují právo na vzdělání, a to s vyloučením jakékoli diskriminace z důvodů politických, náboženských či projevů vlastního přesvědčení. Především je však právo na vzdělání zaručeno ústavou ČSSR.

Ze všech těchto uvedených důvodů považujeme za svou občanskou povinnost upozornit na tuto nezákonnou praxi, uplatňovanou vůči čs.občanům, kteří plně v souladu se zákony a ústavou projevují své přesvědčení či politické názory, a proti této nezákonné praxi protestovat.

Zádáme proto, aby vaše instituce podnikly taková opatření, která by zabránila jakémukoli zneužívání moci v pracovních-právních oblastech či v oblasti práva na vzdělání.

Iniciativa sociální obrany bude konkrétní jednotlivé případy sledovat a upozorňovat na ně.

V Praze dne 28.11.1988

Iniciativa sociální obrany

Za správnost: Stanislav Devátý, Revoluční 1285, byt č.312, 760 01 Gottwaldov

Příloha: Ustavující dokument ISO [viz Infoch 77|18|88]

Nezákonné represe a zásahy StB a VB

Anna Šabatová upozorňuje ve svém dopise z 19.10.1988 ministra vnitra ČSSR plk.Frantriška Kincla na hrubé agresivní výroky, projevy zastrašování a výhrůžky příslušníků StB v Brně, jimiž napadali 7.,14.a 17.10. jejího bratra Jana Šabatu a manželku jejího otce. A.Šabatová se ptá, zda výhrůžky typu 'rozbijem ti hubu, shodíme tě ze schodů, zemřeš, ty svině', tedy evidentní trestné činy, nejsou spojeny po posledních změnách ve vládě a aparátu KSČ s pocitem příslušníků StB, že jim bude ještě více zaručena beztrestnost.

Stanislav Devátý žádá dopisem z 12.11.1988 Generální prokuraturu ČSSR o přezkoumání postupu příslušníků ministerstva vnitra, kteří jej dne 9.11.1988 - krátce po opuštění místnosti na OS SNE v Gottwaldově, v níž ho předtím svědecky vyslyšeli kpt.JUDr.Kamil Topolář - zatlačili do vedlejší místnosti, kde se na něj vrhli uniformovaní příslušníci a za asistence kpt.StB Ilji Prusenovského z Gottwaldova mu lámali prsty na rukou, kroutili pažemi a jinak fyzicky napadali. Při tomto neslychaném zákroku mu odebrali osobní věci a pak ho padesát hodin drželi bez vysvětlení ve vězeňské cele.

Na generálního prokurátora ČSSR Jána Pješčaka se obrací Jiří Kantůrek se stížností proti nezákonnému postupu orgánů StB v souvislosti s jeho a manželčiným zajištěním. Upozorňuje na to, že druhých 48 hodin od 29.10.1988 strávil v ružyňské věznicí bez jakéhokoli služebního úkonu. Jeho žena, Eva Kantůrková, prožila z osmnácti dnů mezi 27.10. a 13.11.1988 devět dnů ve vyšetřovně StB a ve vězení, to vše bez souhlasu prokurátora a bez jakéhokoli obvinění z trestné činnosti.

Ivo Kachtík z Prahy 8 podal v říjnu 1988 dvě stížnosti federálnímu ministru vnitra a ministrové spravedlnosti na příslušníky VB a PSVB, kteří ho hrubě napadli 23.9. v Lipníku n.Bečvou a 27.10.ve Všetatech. I.Kachtík je stoupenec hnutí punk. V Lipníku ho zmlátili příslušníci PS VB na schodišti místního oddělení VB, kam jej odvěkli; zmlátili ho tak, že měl zkrvavený obličej, pak ho předali příslušníkům VB, kteří ho podrobili osobní prohlídce, hrubě ho uráželi a vyjmuli mu z ucha náušnici. Ve Všetatech, při přestupování na vlak, ho napadl fyzicky obuškem příslušník PS VB a roztrhal mu platnou jízdenku, kterou mu I.Kachtík na požádání předložil.

Dne 7.11.1988 byl ve večerních hodinách zadržen a posléze odvezen do služebního vozu Petr Placák a předveden na OO VB v Praze-Košířích, kde byl půldruhé hodiny vyslyšán nstržm.Beránkem a Ketnerem. Při zadržování byl P.Placák škrčen, když odmítal vydat osobní věc, kterou měl v ústech.

Dne 22.9.1988 v nočních hodinách vnikli tři příslušníci OO VB z Nýřan s pěti pomocníky VB do chalupy Aloise Urbanczyka v Heřmanově Huti, okr. Píseň-sever. Vylomili přitom vrátka na dvorek a legitimovali asi třicet Urbanczykových přátel, kteří byli přítomni. Žádné povolení ke vstupu neměli. Aloisi Urbanczykovi příslušníci VB dne 30.9. na OO VB v Nýřanech, kam byl předvolán, vyhrožovali, že uskuteční-li podobné shromáždění, bude trestně stíhán. A. Urbanczyka navštívili přátelé, zejména punkoví a rockoví hudebníci a jejich příznivci.

V Trutnově byli 20.10.1988 zadrženi v restauraci Na podloubí a předvedeni k výslechu na OO VB Trutnov Zdeněk Holeček, Martin Věchet a Miroslav Gábor, kteří zde sbírali podpisy pod petici, protestující proti výstavbě objektů na Sněžce. Po hodinovém výslechu byli propuštěni. VB legitimovala i další návštěvníky restaurace a prováděla u nich osobní prohlídky.

Jan Šimsa, evangelický farář bez státního souhlasu z Brna, se v souvislosti se svým zadržením 27.-29.10.1988 obrátil na náčelníka Inspekce KS SNB v Brně. Poukazuje na skutečnost, že v Břeclavi, kde s ním byl sepsován protokol, byli příslušníky nepodloženě a neuvěřitelně neslušně uráženi dva jeho přátelé. Jan Šimsa, který byl během svého zadržení silně nachlazen a měl horečku a jehož zdravotní stav je vážný (má odejmutou ledvinu a při vystavení chladu mu hrozí nebezpečí bezvědomí), dále ve svém dopise z 28.11. upozorňuje, že dne 29.10. byl propuštěn až dvacet minut po odjezdu posledního vlaku po 22. hodině; v důsledku toho trvala je neschopnost do 19.11.1988.

Olga Šulcová, která byla také zadržována koncem října 1988 čtyři dny na Ruzyni, má od té doby zhoršený zdravotní stav; při odvádění z bytu ji příslušníci SNB ujistili, že ji odvádějí jen na chvíli, takže si sebou vzala léky na žlučník pouze na jeden den. Od konce října je s poruchou žlučníku většinou v neschopnosti a v těchto dnech se dokonce musela podrobit operaci.

Bude zřízen dětský fond?

Dopis čtenářům Informací o Chartě 77

V poslední době bylo zatčeno několik nezávislých aktivistů. Tento represivní akt vyvolal na mnoha místech různé projevy solidarity. Několikrát jsem se setkal s různými drobnými a vlastně tak trochu osamocenými iniciativami ve prospěch dětí politických vězňů či dětí vězňů vůbec. Také já jsem byl během pár týdnů několikrát požádán o zorganizování pomoci dětem nebo rodinám vězňů. Napadlo mě proto, že by snad bylo užitečné zorganizovat zřízení jakéhosi Nezávislého dětského fondu, či jak by se iniciativa mohla jmenovat. Fond by pracoval veřejně a mohl by se tedy sociální, právní, fyzickou a jakoukoli jinou pomocí zabývat s větším úspěchem než jednotliví lidé.

Rád bych znal Váš názor na takový nápad, případně i Vaše návrhy, jakkoli by třeba původní podobu nápadu pozměňovaly či přetvářely. Stejně tak bych rád znal jména těch, kteří by byli ochotni takové veřejně působící iniciativy se účastnit.

Svůj názor mi můžete jakýmkoli způsobem doručit na moji adresu. Z došlých odpovědí bude už snažší udělat si o zamýšleném projektu jasnější představu.

Podarí-li se tento nápad dovést až ke vzniku veřejné iniciativy, nehodlám v ní sám nijak působit. Do chvíle vzniku jsem však ochoten jakkoli pomoci, stejně tak však přivítám ochotu každého, kdo by se celého nápadu chtěl ujmout místo mne.

V Brně 9.12.1988

Petr Pospíchal
Arbesova 6, 638 00 Brno

V samizdatu nově vyšlo...

Informační bulletin Polsko-československé solidarity, č.1, říjen 1988, 9 str. A4, náklad 200 ks. Obsahuje mj. rozhovor s Mirkem Jasińským a Jarkem Brodrou, kteří stojí v čele vřatislavské [Wrocław] skupiny PČSS, společná prohlášení PČSS.

Jazzstop č.7/88 [označeno: vydávají pamětníci jazzové sekce], 72+20 stran A4
Obsahuje články, statě a recenze z oblasti nezávislého umění, zvl. hudby, informativní materiály o A.Navrátilovi, I.Polanském, Ivanu Jirousovi a j. V příloze je vydána Všeobecná deklarace lidských práv.

Dialog 88, č.2, 34 stran A4
obsahuje články F.Šamalíka, Z.Jičínského a M.Hůbla

Dialog 88, č.3, cca 30 stran A4, nepaginováno
označení: vydává iniciativní skupina formující společenství za socialistickou přestavbu; obsahuje články Miloše Hájka, Jiřího Hájka, Čestmíra Císaře a prohlášení 22 bývalých funkcionářů KSČ k politické situaci.

Krátké zprávy

Hladovky za politické vězně

Dne 16.11.zahájilo několik brněnských občanů - mj.Petr Hrdina, Eva Vidlařová, Martin Dohnal, Antonín Kašík, řetězovou hladovku jako výraz solidarity s těmi, kdož jsou věznění z důvodů svědomí. Tuto hladovku drží účastníci vždy několik dnů (až 14 dnů).

Člen NMS Miloš Cihelka z Jilemnice a Roman Šedivý z Mýtčeva drželi v listopadu t.r.dvě hladovky vždy po sedmi dnech, a to jednak jako protest proti policejnímu rozeznání manifestace 28.října, jednak jako solidaritu s politickými vězni - jmenovitě uvádějí H.Marvanovou, T.Dvořáka a L.Vydru.

Jednodenní řetězovou hladovku od 1.11.do 4.12. za osvobození čs.politických vězňů drželo 34 občanů, převážně mimopražských; zastoupeny byly Chomutov, Most, Mělník, Pardubice, Chrudim, Hradec Králové a další místa Východočeského kraje. Za správnost prohlášení ručil Zdeněk Kulík z Chomutova.

Za propuštění všech uvězněných aktivistů za lidská práva probíhala řetězová hladovka i na Olomoucku; do 24.11.se k ní připojilo 25 mladých občanů. Podpisy těch, kteří se připojují, soustřeďuje Jiří Štencl, Vítězná 582, 784 01 Litovel.

Jednou větou

¶ Předseda Evropského parlamentu lord Plumb zaslal čs.přezidentovi u příležitosti 70.výročí vzniku Československa prohlášení poslanců tohoto parlamentu Jiřího Felikána a Alberta Tridenteho, které podepsala nadpoloviční většina poslanců; požaduje se v něm, aby čs.vedení v r.1988 vyhlásilo všeobecnou amnestii pro politické vězně, plně obnovilo občanská práva, dovolilo všem občanům cestovat do zahraničí a vrátit se zpět, a to na základě úmluv o lidských právech, k nimž Československo přistoupilo.

¶ V dopise "československým přátelům" odsuzují účastníci konference Mladých demokratů [FIDESZ], konané koncem srpna v Balatonszemes, okupaci Československa před dvaceti lety a vyjadřují svůj protest proti násilnému policejnímu zákroku vůči účastníkům manifestace 21.8.v Praze.

¶ Stanislav Devátý, Petr Pospíchal, Petr Uhl a Jan Urban zaslali 19.11.1988 konferenci sovětských nezávislých periodik, konané v Moskvě 19.11.1988, krátký pozdrav, v němž vyjádřili názor, že svobodná informace je nutnou podmínkou nevyhnutelných společenských změn v obou zemích. Konference se zúčastnili zástupci asi 60 redakcí.

¶ Mária Komárová z Košic, která byla přítomna veřejnému soudnímu jednání v Kroměříži ve věci Augustina Navrátila, píše 10.10.1988 Generální prokuratuře, že ji šokovala výpověď soudní znalkyně dr.Tiché, která tvrdila, že "paranoik je každý člověk, který dokáže ovlivnit a strhnout masy..."

¶ Úřadu vlády ČSR byla zaslána petice se 176 podpisy občanů, žádajících upuštění od výstavby objektů na vrcholu Sněžky a maximální přihlednutí k řešení, navrhovanému ing.Štoklasou a zveřejněném v Tvorbě č.12/88; za autenticitu podpisů ručí Jan Hrudka z Jaroměře.

V Chrudimi proběhla 12.10. beseda Václava Malého se signatáři a stoupenci Charty 77 z Východočeského kraje. Čtyřhodinová rozprava byla věnována setkání s Johnem Whiteheadem, jehož se V. Malý účastnil týž den ráno, dále pak mírové tematice a nezávislému hnutí.

Erich Kulka versus Melantrich a spol.

O tomto soudním sporu jsme informovali v Infoch 77|15|87, 5,7,11,16|88. Dne 17.10. se konalo další soudní jednání, které bylo odročeno na neurčito za účelem provedení dalších důkazů. Byl vyslechnut svědek ing. Erich Turner, spoluvězeň E. Kulky v koncentračním táboře Osvětim-Březinka; svědek vypověděl, že se E. Kulka podílel na přípravě povstání, chystaného po zplynování zářijového transportu v březnu 1944. Příprava probíhala v mimořádně přísné konspiraci.

Ve sporu Erich Kulka a dr. Josef Danisz versus Rudé právo a Hlas revoluce byl rovněž 17.10. vyslechnut žalobce dr. Danisz. Z dotazů právního zástupce šéfredaktora Rudého práva dr. Františka Orlovského, který navrhl zamítnutí žaloby, vyplynulo, že žalovaná strana má zájem ventilovat údajně závadnou činnost E. Kulky po roce 1970, tj. po jeho emigraci. Tím se nepřímou potvrzuje domněnka žalobců, že nařčení E. Kulky z konfidentství pro gestapo je součástí 'tvůrčího' dotvoření 'obrazu nepřítele', jímž se E. Kulka pro přežívající čs. stalinisty stal právě pro roce 1970.

Masarykova třída v Brně?

Podpisové archy s 926 podpisy brněnských občanů, kteří žádají aby třídě Vítězství byl navrácen její původní název třída Masarykova, předala na národním výboru města Brna delegace složená z prof. dr. Milana Jelínka, CSc., JUDr. Dušana Slávika a herce činohry Mahenova divadla Františka Derflera. Pracovníci NV ujistili delegaci v hodinové debatě mj. tím, že podpisové archy zůstanou pro potřebu NV a nebudou předávány jiným orgánům.

Také v Karlových Varech požádali občané o přejmenování třídy Čs. armády na Masarykovu s tím, že tento název již nesla v předválečném období. Za správnost textu petice a podpisů odpovídají PhDr. Jindřich Konečný z Horní Blatné a Richard Krause z Karlových Varů-Staré Role.

Prohlášení účastníků obrodného procesu

22 účastníků obrodného procesu, mezi nimi Č. Císař, J. Hájek, M. Hájek, E. Kadlecová, L. Kohout, V. Šilhán, zaslali 30.11. vrcholným orgánům státu prohlášení, v němž vyjadřují podporu politice přestavby zahájené v SSSR; vyjadřují přání, aby obdobné změny probíhaly i v Československu. Zároveň však odsouzují zesílenou represii v poslední době. Žádají, aby ti, kdož jsou vězněni pro své smýšlení a občanskou aktivitu, byli propuštěni.

Předsedovi federální vlády napsali 25.11. také E. Kadlecová, L. Šilhánová, V. Šilhán a J. Štern; v dopise uvádějí jednotlivé represe z poslední doby a žádají, aby se s nimi skoncovalo.

České děti k policejnímu zásahu 28. října 1988

Poslední dějství konce komunistické strany v Československu - tak je nadepsáno prohlášení Českých dětí z 2.11.1988 k represii, k níž došlo 28.10. na Václavském náměstí. Uvádí se tam také, že "hrubá podstata státní moci jdoucí ruku v ruce s brutalitou vystoupila 28. října na povrch a ukázala se tak v celé své nahotě". V prohlášení je vzpomenua manifestace na Václavském náměstí 28.10.1939, kdy byl fašisty smrtelně zraněn student Jan Opletal a praví se zde: "Po 49 letech se situace opakuje".

Evropský mírový parlament

Ustavením evropského mírového parlamentu s názvem Evropské shromáždění pro mír a demokracii se zabývá dopis Jaroslava Šabaty, spolupodepsaný Jiřím Dienstbierem, Jiřím Hájkem, Martinem Paloušem, Janem Šternem a Petrem Uhlem. Dopis byl v září 1988 zaslán do Nijmegen v Nizozemí, kde se konal seminář Evropské sítě pro dialog Východ-Západ. V dopise byl předložen komplexní návrh organizačního schématu pro postupné uskutečnění celého projektu. Obdobnou mušlenkou se také zabývá rezoluce z mezinárodní konference o lidských právech, která proběhla v srpnu t.r. v Krakově; rezoluce kriticky reaguje na podněty z Prahy.

Poláci za propuštění čs. politických vězňů

Dne 25.11. se konala na hlavním náměstí ve slezské Vratislavi [Wrocław] manifestace za čs. vězně svědomí. Pořádala ji Polsko-čs. solidarita. Organizovalo ji asi dvacet lidí, kteří drželi transparent 'Stalinismus v Československu neprojde' a čs. vlajky. Kolem nich se shromáždilo 80 až 100 občanů, k nimž promluvil mluvčí PČSS Józef Piniór, dále Wojciech Myślecki s Bojující solidaritě a Mirosław Jasiński z PČSS. Řečníci hovořili o polsko-čs. vztazích (včetně problému Těšínska-Zaolží v r. 1939), o stycích nezávislých iniciativ obou zemí, o situaci čs. politických vězňů. Kromě PČSS a Bojující solidaritě se manifestace zúčastnili zástupci Solidaritě, WiP a Polské socialistické strany. Manifestace se konala u stromu, který zasadil v r. 1947 Rudolf Battěk. U stromu byla vsazena tabulka s nápisem 'Toto je strom polsko-čs. přátelství, zasazený v roce 1947 Rudolfem Battěkem, signatářem Charty 77, členem Polsko-čs. solidaritě a dlouholetým vězněm svědomí husákovských kriminálů' [VIA/SIS Varšava]

Demokratická iniciativa přerušila činnost,

což oznámili její představitelé koncem listopadu v Praze prohlášením, které poskytli čs. oficiálním sdělovacím prostředkům. Důvodem přerušeni činnosti jsou údajně nevhodné podmínky k činnosti nezávislých iniciativ. Ostatní nezávislé iniciativy působí i navzdory represím dále, mnozí členové DI začali působit jinde.

Charta 77 zdraví Chartu 88

Dne 28.11. zaslalo několik aktivistů Charty 77 - Stanislav Devátý, Miloš Hájek, Václav Havel, Anna Šabatová, Petr Uhl a Saša Vondra - pozdravný telegram Chartě 88, nové britské iniciativě, sdružující několik set známých osobností britského kulturního a veřejného života. Ch 88 usiluje o to, aby i ve V. Británii vznikla psaná ústava. Ve svém úsilí o větší uplatňování lidských práv v Británii se Ch 88 odvolává přímo na Chartu 77 a hnutí za lidská práva ve východní Evropě vůbec, uznávajíc přitom zcela otevřeně, že situace v oblasti zajištění občanských svobod je ve východní Evropě podstatně horší než v Británii. Členy nové britské iniciativy jsou známí umělci, právníci, novináři, veřejné osobnosti, členové obou sněmoven atd., většinou osobnosti známé svou liberálně demokratickou nebo mírně levicovou orientací. Signatáři Ch 77, aniž by úsilí Ch 88 jakkoli hodnotili, zdůraznili ve svém telegramu princip univerzality lidských práv a potěšení, že Ch 88 se inspirovala i prohlášením Ch 77. Popřáli nové iniciativě mnoho zdu. [VIA Praha]

Solidarita z Maďarska

Dne 13.11.1988 se konal první sjezd nezávislé maďarské Sítě svobodných iniciativ; velká většina -cca 900 delegátů- sjezdu vytvořila novou politickou organizaci - Svaz svobodných demokratů (je jednou z mnoha nedávno založených masových nezávislých skupin). Menší část sítě, několik desítek osob, do nového svazu nevstoupila a bude pokračovat v koordinaci všech nezávislých iniciativ, včetně nově vzniklého svazu. Na sjezd byli do Pešti pozváni Václav Havel, Anna Šabatová a Petr Uhl, kteří v omluvném telegramu sjezd srdečně pozdravili, popřáli úspěch rokování delegátů a konstatovali, že "společenské sčružování a názorový pluralismus jsou v Maďarsku více tolerovány než u nás". Sjezd maďarských svobodných demokratů jednomyslně schválil text dopisu G. Husákovi, v němž se poukazuje na události z letošního roku, které dokazují porušování lidských práv v Československu. "Stav lidských práv v Československu, který se rychle zhoršuje, znepokojuje nás, občany střední Evropy, o to více, že v SSSR, v naší zemi a v dalších socialistických zemích nabývají na síle nadějně demokratické tendence a potlačování svobody v ČSSR ohrožuje jejich naplnění a snižuje důvěru v jejich upřímnost".

Setkání s G. Kaufmanem

Mluvčí pro otázky zahraničních věcí stínového kabinetu britské labouristické strany Gerold Kaufman, který dlel v Československu na pozvání oficiálních míst, se 20.11.1988 setkal rovněž s některými zástupci nezávislých iniciativ - Rudolfem Battěkem, Jiřím Dienstbierem, Janou Chrzovou, Václavem Malým a Petrem Uhlem. Setkání byl přítomen i velvyslanec vlády Jejího Veličenstva Lawrence O'Keefe (který je současně britským velvyslancem na následném vídeňském jednání KBSE) a další pracovníci velvyslanectví.